

הארץ | דעות

לא כולן שוות 50 אלף

מיה צחור 24 באוקטובר 2006

החוק למניעת הטרדה מינית, שלאחרונה מלאו לו שמונה שנים, קובע כי מי שהוטרד מינית יכול לתבוע פיצוי בסך 50 אלף שקל ללא הוכחת נזק, וכמובן שהוא יכול לתבוע גם את נזקיו. למרות זאת, מי שנפגעה מהטרדה במקום עבודה ומעזה לתבוע כסף ממי שהטריד אותה או ממקום העבודה, נחשבת מיד לסחטנית. כאילו עצם הפנייה לקבלת פיצוי אינה הולמת את המקרה, חושפת את כוונותיה האפלות של הנפגעת כמי שמבקשת "להרוויח" על חשבון המטריד. למעשה, פנייה כזאת מעיבה על אמינותה. אני לא מכירה שום תחום אחר שבו פנייה לקבלת פיצוי כספי זוכה לפסילה נורמטיבית כזאת.

מבחינת הנפגעת, תביעה כספית היא לעתים האופציה הטובה ביותר. רבות מעדיפות אותה על פני הגשת תלונה במשטרה, חקירות ועימותים, או תלונה למעביד, שלא תמיד זוכה למענה. בתביעה כספית יש לנפגעת יותר שליטה על ההליך ולעתים היא מרגישה שאם הנתבע ישלם על העוול שגרם לה יהיה בכך גם משום מזור להשפלה שחוותה. פעמים רבות מדובר בחסרון כיס אמיתי שנוצר בעקבות ההטרדה, ואז לפיצוי הכספי יש הצדקה כפולה מבחינת הנפגעת.

במשפט האזרחי והנזיקי מקובל - לפני פנייה לבית המשפט כדי לדרוש סעד כספי - לפנות ישירות לצד השני ולברר את האפשרות לסיים את המחלוקת מחוץ לכותלי בית המשפט. גם בתחום ההטרדה המינית מקובל לנסות להגיע לפשרה כספית עם מי שמיוחסת לו ההטרדה, או עם מקום העבודה. לעתים מדובר בעובדות שאיבדו מקום עבודה כתוצאה מההטרדה, או שנזקקו לטיפול פסיכולוגי. או אז מיתוספת לפיצוי ללא הוכחת נזק דרישה לפיצוי נוסף - על הפסד השתכרות ועל טיפולים נפשיים, למשל.

מדוע, אפוא, מייחסים כוונת סחיטה לנפגעות הטרדה מינית הבאות בדרישה כספית לגיטימית? מכיוון שבעבירה הספציפית הזאת, נוסף לשיקולים הענייניים שנתבע שוקל בדרך כלל מרכיב רגשי חזק: הפחד מחשיפה, מפגיעה בשם הטוב, החשש להרס חיי משפחה, הבושה. הצד הנתבע יכול להכחיש שהיו דברים מעולם ואף להצטייד בראיות לחיזוק טענותיו. ייתכן שאם היה מדובר

בעילה אחרת, הנתבע היה בוחר ללכת לבית המשפט, אך כשמדובר בהטרדה מינית, מעבידים רבים יסכימו לשלם יותר מכפי שהם חושבים שהם צריכים לשלם, כדי להיפטר מהעניין במהרה.

טיבה של פשרה הוא שכל צד מוותר קצת: הנתבע משלם יותר ממה שהוא חושב שהוא צריך לשלם, והתובע מוותר על מלוא דרישותיו הכספיות. בהטרדה מינית זה בדרך כלל לא כך. התובעות יודעות שהן יכולות לבקש, וקרוב לוודאי שיקבלו, יותר מכפי שהיו מקבלות בבית המשפט, מכיוון שהחשש להיתבע בסוג זה של עבירה גדול במיוחד.

בהקשר זה כדאי לזכור, שלא כל ההטרדות חמורות באותה מידה ולא כולן "שוות" 50 אלף שקל. אין דין נשיקה חד פעמית או התייחסות מילולית כפיטורים בגלל סירוב לקיים יחסי מין. כאשר בית המשפט קובע את סכום הפיצוי, הוא מביא בחשבון, בין היתר, את חומרת ההטרדה, תדירותה, מעמד הצדדים וסוגיית ההסכמה. רק באחרונה פסק בית הדין האזורי בירושלים פיצוי בסך 7,500 שקל בלבד לעובדת בכירה שהוטרה מילולית ופיסית במשך תקופה ארוכה.

מכל הסיבות הללו חשוב לנסות לתחום את המו"מ בעניין רגיש כמו הטרדה מינית במסגרת עניינית. למשל, כבר בתחילתו של מו"מ כספי עם המטריד או עם מקום העבודה, רצוי שהנפגעת תודיע כי היא מסכימה מראש על איסור פרסום שמותיהם של כל הצדדים. במצב כזה המלה סחיטה תהיה הרבה פחות רלוונטית. ואם הפיצוי שיוצע לעובדת במו"מ יהיה נמוך ממה שהיא חושבת שמגיע לה, תמיד פתוחה בפניה הדרך לפנות לבית המשפט.

הכותבת היא עורכת דין המתמחה בדיני עבודה ומנהלת את אתר האינטרנט

www.ovdot.co.il